

Korras keel, sobiv stiil, selge sõnum ja palju huvitavaid võimalusi

**Katrin Kern, Ilona Võik. Korras keel, sobiv stiil,
selge sõnum. Gümnaasiumi stilistikaõpik.**

Tallinn: Maurus Kirjastus OÜ, 2014.

132 lk.

Katrin Kerni ja Ilona Võigu stilistikaõpik on oma ala asjatundjate hästi õnnestunud teos. Õpikus käsitletakse nelja valdkonda: keel suhtlemise vahendina, stiili elemendid ja funktsionaalstiilid, teadlik kirjutamine, teadustekst. Neist neljast plokist saab lugeda viisakusest keeles, suulise ja kirjaliku keele erinevustest, keele normimisest, võrgusuhtluse keelest, erinevatest stiilidest keeles ja nende kasutusest, sõnade tähendussuhetest, sõnavara suurendamise võimalustest, stiilivigade tüüpidest, tekstitüüpidest, tekstide analüüsist, tarbestiili liikidest ja omadustest, keele kujundlikkusest, erinevate tekstiliikide loomisest. Selle loetelu põhjal on selge, et õpik on kasutatav palju laiemalt kui vaid kursuse „Teksti keel ja stiil” tarbeks, milleks ta otseselt mõeldud on. Tänuväärt mõte on ka lisada õpiku lõppu peatükk „Kordamiseks keele kohta”, mis annab ülevaate sõnaliikidest, lauseliikmetest ja lause moodustajatest.

On rõõmustav, et õpikus on tekstiloomet õpetavad peatükid, kust saab häid ja nii vajalikke näpunäiteid koolis kirjutatavate tekstide kohta (argumenteeriv tekst, uurimistöö, referaat). Lisaks mitmekülgsel keelealasele infole, mis õpikus juba olemas on, juhatavad autorid keelehuvilisi õpikust välja – veebilehtedele, ajakirjadesse, raamatutesse – leidma lisamaterjali. Samas ei ole lisa otsimine kohustuslik – põhilised teadmised saab omandada ka õpikus olemasoleva põhjal.

Hea on nii see, mis õpikus on, kui ka see, kuidas see seal on. Korras keel, sobiv stiil ja selge sõnum on kõik tõepoolest kohal. Õpiku keel kutsub lugema ja huviga aina edasi lugema. On palju toremaid ja üllatavaid võrdlusi. Nii näiteks võrreldakse sissejuhatavas peatükis mõjuva teksti

koostamist toiduvalmistamisega – näljasele pole tähtis, kuidas toit kaunistatud ja kui peenelt maitsestatud on, gurmaanile aga on just see oluline, niisama soovib infonäljas inimene kiiresti olulist infot saada, samas on palju olukordi, kus teksti lugeja või kuulaja peamiseks sooviks on teksti nautimine.

Õpik õpetab paljude heade näidete abiga. Neid on nii põhitekstis kui ka erineva värvi ja kirjakuuga lisatekstides. Viimaste tõttu on õpik justkui mitmetasandiline: välditud on pikka väsitavat teksti, teabeotsija haarab pakutavat infot lühikeste üksteist täiendavate tekstiosade kaudu.

Kiitust väärrib autorite mõte teha õpik kõnekamaks informatiivsete fotode ja illustratsioonide abil. On oluline mingist keelevaldkonnast lugedes näha kõrval pilti inimesest, kes sellega tegeleb, või pilti väljaandest, kust selle teema kohta rohkem lugeda saab.

Õpik rõõmustab õpilast ja õpetajat heade ülesannetega. Neid on palju, need on mitmekesised, huvitavad, sisaldavad mitmesuguseid lisamaterjale, pakuvad valikuvõimalusi tegutsemiseks.

Koolidesse on jõudnud õpik, milles koorub lahti keelekasutuse ulatus, mitmekesisus, olulisus. Autorid tähtsustavad, väärtustavad keelt, näitavad, et täpne ja oskuslik keelekasutus on suur trump. Nad on oskuslikult teinud palju selleks, et õpilasteni jõuaks nende välja öeldud tähtis mõte: „Keele abil näitame, kes me oleme.” Õpik annab õpetajatele ja õpilastele palju huvitavaid võimalusi keelealasteks mõteteks ja tegudeks.

Piibe Leiger

OK